

PULS och kursplanernas centrala innehåll

Innehållet i PULS SO är utvalt och skrivet i enlighet med SO-ämnenas syftesskrivningar och det centrala innehållet i kursplanerna för årskurs 4–6. För att ge en överblick visas här vilka delar av det centrala innehållet som behandlas i årskurs 4, i vilka kapitel dessa återfinns samt vilka delar som väntar i de kommande årskurserna.

PULS SO för år 4 består av 10 kapitel

- RE Kap 1 Leva tillsammans
- SH Kap 2 Demokrati
- SH Kap 3 Förenta Nationerna, FN
- GE Kap 4 Kartor beskriver världen
- GE Kap 5 Vi bor i Sverige
- GE Kap 6 Sveriges naturresurser
- HI Kap 7 Vikingatiden
- RE Kap 8 Vad är religion?
- HI Kap 9 Medeltiden, del 1
- HI Kap 10 Medeltiden, del 2

PULS SO för år 5 består av 8 kapitel

- SH Kap 1 Grupper och roller
- SH Kap 2 Arbete och pengar
- GE Kap 3 Jordytan förändras
- GE Kap 4 Europa
- RE Kap 5 Judendom, kristendom och islam
- SH Kap 6 Nationella minoriteter
- HI Kap 7 Vasatiden
- HI Kap 8 Stormaktstiden

Geografi

Geografiska förhållanden, mönster och processer

	PULS SO 4	PULS SO 5	PULS SO 6
Introduktion till jordens endogena och exogena processer, samt hur dessa formar och förändrar landskapet.		GE Kap 3	
Jordens naturresurser, till exempel vatten, odlingsmark, skogar och mineraler. Var på jorden olika naturresurser finns och hur människors användning av resurserna påverkar landskapet och människans livsmiljöer.	GE Kap 6	GE Kap 4	X
Klimat- och vegetationszoner samt på vilka sätt klimatet påverkar människans livsmiljöer.	GE Kap 6	GE Kap 4	X
Utmärkande drag för några natur- och kulturlandskap i Sverige, Europa och världen.	GE Kap 6	GE Kap 4	X
Namn och läge på geografiska objekt i Sverige, Europa och världen. Ett urval av hav, sjöar, floder, berg, öknar, regioner, länder och städer.	GE Kap 5 GE Kap 6	GE Kap 4	X

Hållbar utveckling

Hur val och prioriteringar på individ- och samhällsnivå kan påverka miljön och främja hållbar utveckling.	GE Kap 6		X
Några grundläggande orsaker till och konsekvenser av fattigdom och ohälsa, till exempel bristande tillgång till utbildning, hälsovård och vatten. Arbete för att förbättra människors levnadsvillkor, till exempel genom Förenta Nationerna (FN).	SH Kap 3		X

Geografins metoder och verktyg

Digitala och analoga kartor och deras uppbyggnad med gradnät, färger, symboler och skala. Topografiska och tematiska kartor.	GE Kap 4 GE Kap 5	GE Kap 3 GE Kap 4	X
Fältstudier för att undersöka natur- och kulturlandskap.	Lärarwebb		
Beskrivningar och enkla analyser av platser och regioner med hjälp av kartor och andra geografiska källor, metoder, verktyg och begrepp.	GE Kap 4 GE Kap 5	GE Kap 3 GE Kap 4	X

Historia

Kulturmöten och statsbildning i Norden, cirka 800–1500	PULS SO 4	PULS SO 5	PULS SO 6
Nordens kulturmöten med andra delar av världen genom vikingars resor och medeltidens handelssystem.	HI Kap 7 HI Kap 10		
Statsbildning och kristendomens etablerande i Norden samt konsekvenser av dessa förändringar.	HI Kap 7 HI Kap 9 HI Kap 10		
Likheter och skillnader i levnadsvillkor för barn, kvinnor och män under tidsperioden.	HI Kap 7 HI Kap 9 HI Kap 10		
Vad historiska källor är, till exempel arkeologiska fynd, texter, muntliga berättelser och digitalt material, och hur de kan användas för att ge kunskaper om det förflutna.	HI Kap 7 HI Kap 9 HI Kap 10		
Historiebruk kopplat till tidsperioden, till exempel hur vikingar framställs i populärkulturen.	HI Kap 7 HI Kap 10		

Maktförhållanden och levnadsvillkor i Norden, cirka 1500–1800

Kampen om den politiska makten i Norden. Reformationen och framväxten av en stark kungamakt i Sverige. Uppror och motstånd mot kungamakten.		HI Kap 7 HI Kap 8	
Det svenska Östersjöväldet. Orsaker till dess uppkomst och upplösning samt konsekvenser för människor runt Östersjön.		HI Kap 8	
Likheter och skillnader i levnadsvillkor mellan olika grupper i ständsamhället.		HI Kap 7	
Vad historiska källor från tidsperioden, till exempel brev, dagböcker och kartor, kan berätta om det förflutna.		HI Kap 7 HI Kap 8	
Historiebruk kopplat till tidsperioden, till exempel i gatunamn, minnesmärken och reklam.		HI Kap 7	

Folkökning, ändrade maktförhållanden och emigration, cirka 1800–1900

Nya maktförhållanden i Sverige och mellan länder i Norden.			X
Jordbrukets omvandling och den stora folkökningen samt översiktligt om den tidiga industrialiseringen i Sverige. Olika konsekvenser av detta för barns, kvinnors och mäns levnadsvillkor.			X
Olika orsaker till och konsekvenser av emigrationen från Sverige.			X
Vad historiska källor från tidsperioden, till exempel kyrkböcker, fotografier och domstolsprotokoll, kan berätta om det förflutna.			X
Historiebruk kopplat till tidsperioden, till exempel hur historiska händelser och aktörer framställs i böcker och på museer.			X

Religion

Religioner och andra livsåskådningar	PULS SO 4	PULS SO 5	PULS SO 6
Religionens betydelse i människors liv och människors olika sätt att uttrycka sin religiositet.	RE Kap 8	RE Kap 5	X
Ritualer och religiöst motiverade levnadsregler samt heliga platser och rum i kristendom, islam och judendom.		RE Kap 5	
Centrala tankegångar med koppling till ritualer, levnadsregler och heliga platser inom kristendom, islam och judendom, till exempel som de uttrycks i berättelser i Bibeln och andra religiösa urkunder.		RE Kap 5	
Några huvuddrag inom hinduism och buddhism.			X
Likheter och skillnader mellan och inom några religioner.	RE Kap 8	RE Kap 5	
Begreppen religion och livsåskådning.	RE Kap 8		X

Religion och samhälle

Hur religioner framställs och representeras på olika sätt i media och i andra sammanhang och hur det kan påverka människors bilder av sig själva och andra.			X
Kristendomens betydelse för värderingar och kultur i det svenska samhället förr och nu.	RE Kap 8 HI Kap 9	RE Kap 5 HI Kap 7 HI Kap 8	X
Människors religiösa och livsåskådningsmässiga tillhörigheter i Sverige i dag samt hur detta har förändrats över tid.	RE Kap 8		X

Etik och livsfrågor

Samtal om och reflektion över vardagliga moraliska frågor utifrån elevernas egna argument och olika religiösa tolkningar. Sådana frågor kan till exempel handla om ansvar, utanförskap, kränkningar, jämställdhet och sexualitet.	RE Kap 1		X
Samtal om och reflektion över livsfrågor utifrån elevernas egna tankar och olika religiösa tolkningar. Sådana frågor kan till exempel handla om vad som är viktigt i livet och olika föreställningar om vad som händer efter döden.	RE Kap 8		X

Samhällskunskap

Individer och gemenskaper	PULS SO 4	PULS SO 5	PULS SO 6
Sociala roller och normer i olika sammanhang, till exempel inom familjen och i vänskapsrelationer. Könroller, jämställdhet och sexualitet.	RE Kap 1	SH Kap 1	X
Sociala skyddsnät för barn i olika livssituationer, i skolan och i samhället.	RE Kap 1	SH Kap 1	

Samhällsresurser och fördelning

Privatekonomi och relationen mellan arbete, inkomst och konsumtion.		SH Kap 2	
Det offentliga ekonomien. Vad skatter är och vad kommuner, regioner och stat använder skattemedel till.		SH Kap 2	X
Exempel på skilda ekonomiska och sociala villkor för barn, i Sverige och i olika delar av världen.	SH Kap 3	SH Kap 2	X

Beslutsfattande och politiska idéer

Vad demokrati är och hur demokratiska beslut fattas. Hur individer och grupper kan påverka beslut, genom att rösta i allmänna val och till exempel genom elevråd i skolan eller genom att skapa opinion i sociala medier.	SH Kap 2		X
Riksdagen och regeringen och deras olika uppdrag. Politiska val och partier i Sverige. Skiljelinjer i några aktuella politiska frågor.			X

Rättigheter och rättsskipning

Samhällets behov av lagstiftning samt några olika lagar och påföljder. Kriminalitet och möjliga konsekvenser för individ och samhälle.			X
De mänskliga rättigheterna och deras betydelse, inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen. Principen om likabehandling, inklusive skydd mot diskriminering.	SH Kap 3	SH Kap 6	
De nationella minoriteterna judar, romer, urfolket samerna, sverigefinnar och tornedalingar: kultur, historia och rättigheter.		SH Kap 6	

Information och kommunikation

Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare och granskare av samhällets makthavare samt som underhållare.			X
Hur digitala och andra medier kan användas ansvarsfullt utifrån sociala, etiska och rättsliga aspekter.	RE Kap 1		X

Granskning av samhällsfrågor

Aktuella samhällsfrågor och olika perspektiv på dessa.			
Hur budskap, avsändare och syfte kan urskiljas och granskas med ett källkritiskt förhållningssätt i såväl digitala medier som i andra typer av källor som rör samhällsfrågor.			X